

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Marstrand, och 2 mil landsvägen til Kongälsf, åro år 1759 och 60 upbyggde tvåanne stora silleboder, til större delen af bräder med timber, den ena 48 alnar lång, och 12 alnar bred, den andra 30 alnar lång och 12 alnar bred, samt tvåanne saltboder af timber, som innehålla 400 tun. hwardera: deslikes åro tillbyggde, utmed den stora silleboden, tvåanne kamrar med kakelugn och spis, utom et litet transjuderishus med kätstel, och en stor brygga, från sillebodarne til sjön. Vid denna O är en god hamn, hwar til både större och smärre fartyg kunna lasta: dessa bodar med stället åro öfwer all förbörtring, och kan man på 1 til 2 månader nedlasta 2 eller 3000 tunnor sill, hwarwid ingen brist är på arbetare. De som åro hågade, at tillhandla sig dessa bodar, kunna här om få närmare underrättelse af ägaren, Herr Friedrick Koek i Uddewalla.

Skepparen Stares hus beläget på walgatan, midt emot Bagaren, Eric Odbergs, är till salu: det består af 7 eldrum och tvåanne bakugnar, samt är fritt ifrån börd.

Om wagn eller chaise står någon til last, är Sadelmakaren Joek färdig at afhemta dylik örthligheter.

Den 16des om morgonen är en sadelbruten röd häst, med hwit ståndeman, hwit swans och stor blås, samt en öyel på et af bakbenen, förkommen på wallen mellan store och lille bomen. Underrättelsen skal hos mig hederligen förskyllas.

* * * *

Göteborgska Magasinet.

Lördagen, den 26 Junii 1762.

Forsättning om brän-torf.

När den omtalta jordsamlingen genom torfan bunnet at få en fast yta; blir des tyngd inom lika rymd, och i jämförelse med den underliggande jorden, naturligen större: följagteligen sammantryckes hela massan småningen; och sker tryckningen, så ofta den tryckande kraften föröktes af den växande massan, som borttager och qwarhåller det rof, hwilket det öfverstryckande regn-watnet på högderne bortsnappat, då ock det i understående jord-massa ännu qwarhållne watnet tryckes up, och får urdunsta. Här af är klart, at alle torf-massar åro högdernas alster. Låt wara, at någre kunde hafwa sin uprinnelse från synda-floden; så åro de likwäl af samma beskaffenhet med de tilhoyrne, hwilke bestå af den finaste mat-jord. Härmed förstås alla de ämnen, som utom watnet och luften erfordras, at underhålla växterna; ware sig af hwad slag de wara må. Huru oändeligen många

Ee

ga

ga slag af wårter åro icke of till uppehålle nödiga? Hwad brist på dem klagar man icke öfwer, och hwarifrån härbrörer den samma? Från intet annat än brist uppå sådana åmnen, som kunde underhålla och nära wårterna, på det ställe, dit naturen dem anwist. Obetänksamt är då, at förbrånna torf-jorden, som den Högste skapat till et ådlare ändemål, nämligen at underhålla wårter, ehuru den samma genom regnwatnet blifwet wäldsamligen bortförd ifrån de ställen, där den borde göra tjenst, och ehuru den legat i fångenskap under watnet, hwarest en tillkommen syra, och andra omständigheter förskämt en del af des goda egenheter, som dock återställas, när hon åter kommer i fria luften. Detta kunna alle Bønder, som bruka brån-torf, intyga. Med hwad slit hopsamtas icke simuler, som blifwet öfwer af brån-torfswen i de uttömde torf-husen? Med hwad förmån gödes icke åkren därå? Likaledes är den swarta torf-jorden, upkastad på höga ställen, en makalös god gödsfel, sedan hon 1 eller 2 år öfwerlegat. Öfswen som man ser wid torf-måssar, där torfswen nägra år å rad legat till torkning, at ljunget förgår aldeles, och gräs kommer i stället.

Når man nu har sig bekant, at skog på åtskilliga ställen tillförne wuxet, men at jorden genom ljungr-bränning och swedjande blifwet så förswagad, at den nu mera icke mottager någon skogs-wårt, eller kan frambringa annat än ljungr; hwad hårlig sak wore då icke, at hjelpa jor-

jorden till sitt förra stånd, och till den åndan föra torf-jord uppå högderna? Kostnaden är just icke så betänkelig. Ty 5 eller 6 personer betäcka på 2 dar et stycke land af 60 alnar i fyrkant, eller 3600 qwadrat alnar, med den så kallade klapp-torfswen, då likwål 2 personer warer sysselsatte wid trampningen, 2 wid klappningen, och allenast 2 personer med et par dragare uplört honom. Häråf kan slutas, at trokne personer med et par ökar, skulle kunna åtminstone betäcka 1000 qwadrat alnar om dagen, och på 14 dagar et tunnoland af 14000 qwadrat alnar, som gör ungefärligen 2 tunnoland efter denna ortens utskänings-sätt: hwarom framdeles skal lemmas en nogare calcul. Det torde häremot inwändas, at denna erindring om torf-måssarnes sparsama bruk till brånne-torf, är så mycket mindre nödig, som sådana måssar åter tillwåra. Men den som wil se på saken, lærer finna, at de åtminstone ej wåra så fort igen, som de kunna uttömas; och om det ån stedde, wore det likwål en landsfördårlig sed, at wårdslöst handtera wåre måssar. Når man föreställer sig hela den tid, som åtgådt, innan den swarta dy-jorden i en sådan måssa kunnat sammas till en högd, at hon emottaget måssor: når man ock öfswan på den swarta jorden finner bäddar af gulagtig fet jord, en frukt af förrutnad måssa, blandad med sediment af watnet, ofta till half aln högd, och förer sig till finnes, huru många år wårter af måssa detta förutsätter, samt huru nå ga år

drar fordras, innan en sådan massa kan aldeles förbräna; så wida man ser wid gamle brunnar och qwarn-dammar, där massa blifwet brukad til stopning imellan stenarne, at den efter mera än en mans ålder waret aldeles oförbrändrad: när nu härtill lägges et hwarf af oförbrändrad massa, som på sådana ställen finnes ofta til 2 eller 3 almars högd ofwan på den gula torfjorden, och man betänker, huru mycket en års wäxt allena kan göra härtill, heist ännu ej uträönt är, huru länge en och samma måshwärt hårdar, innan han tillåter en annan af samma slag at wäxa ofwan uppå: så lärer lätteligen finnas, at til en sådan torfmassas tillwäxt åtgår en god tid, om icke en half ewighet.

G. Marin.

Swad nytt i Staden?

Korta Stads-nyheter.

Götheborgske Werel-coursen.

Onsdagen, den 23 Junii.

London	- -	83 $\frac{3}{4}$	- -	Dal.K:mt.
Amsterdam	-	78	dub. usö	M:f K:mt.
Hamburg	-	79	- -	M:f K:mt.

W

Ankomne äro Skepparne Petter Nilsson ifrån Lissabon med salt, Aron Wyl ifrån Marsseille och Mallaga med dito och packhus-gods, Olof Höök ifrån Dundy med barlast, och Erik Lundh ifrån London med packhus-gods.

Utgångne äro Skepparne Anders Andersson til Hull, James Hunter til Scotland, och Olof Knutson Bagge til Lefwerpot med järn och bräder.

Åsångdr. Den 12 Junii gingo härigenom Skepparne Hans Jacobsen ifrån Calmar til Lissabon med bräder, Ewen Vick ifrån Carlshamn til Uddewalla med stäfwer, Johan Peter Krest ifrån Carlshamn til Göttheborg med tunnor, Joachim Jaantess ifrån Abo til Port a Port med järn. Den 13 dito, Anders Olf. Myra ifrån Stockholm til Havredegrace med järn, Elias Nilsson ifrån Riga til Göttheborg med råg, Jonas Hjort ifrån Carlshamn til Amsterdam med bräder, Johan Asberg ifrån dito til Göttheborg med salt, Pehr Wänsson ifrån Wisby til Warberg med sten. Den 14 dito, Stephan Didrichsen ifrån Malmö til Torkow med råg, Anders Kullin ifrån Göttheborg til Danzig med sill, Martin Schilder ifrån Wisby til Göttheborg med kalk. Den 15 dito, Jacob Root och Erik Rahm ifrån Cagliari til Louisa och Stockholm med salt, Anders Wikberg ifrån Uddewalla til Danzig med sill. Den 16 dito, Elias Anonius ifrån Cagliari til Louisa med salt, Anders Löfstedt ifrån Calmar til Bergen med

Ec 3

med sten, Thomas Schneider ifrån Bremen til Stockholm med barlast, Elie Rabin ifrån Stockholm til Stockholm med salt. Capitain Jonfin och Samuel Ackerman ligga 2 mil utan för Castellet. Den 17 dito, Joh. Wegener ifrån Hamburg til Steffin med win, Jacob Samson ifrån Cagliari och Marseille til Stockholm med salt.

Små Kyrko-tidningar.

Den 23 dennes uprättades Missiver til de lediga sysslor här i stiftet; då följande personer kommo i åtanke, nämligen, til Winberg, utom Rector Rosen, Prostsen och Kyrkoherden Herr A. Gadellius, och Pädagogus i Falkenberg, Herr Magister Andreas Öhrwall: til Lundby Kongl. Hof-prädikanten Hr. Nils Engelle, Vice-Fältsprostsen Herr Magister Birger Dalin, och Commministern i Gålstad, Herr Peter Bacche: til Tossene eller Sotenås, Regiments-Pastorin Herr Gustaf Böckman, Commministern Herr And. Gådda, samt Adjuncten Herr Erik Conrad Höpner. Likaledes föreslogos til Sacellaniet i Rosmeled Ostindiske Prädikanten, Herr Sten Boslin, samt Adjuncterne Herrar And. Ekelund, och Sagholm.

I Swenska Församlingen äro ifrån den 17 til den 23 dennes födde 5 Gosses-barn, och af dem twillingar, samt 3 Flicko-barn: Wigde Borgaren Anders Hollgren och Ulrica Rehn, Päck-

hus-Karlen Jonas Otterberg och Enkan Brita Olufsdotter, Enklingen Lars Marberg och Enkan Brita Stina Rham: Döde Handelsmannen, Herr Lars Otterdahl, af feber, Borgaren Håkan Ekmans hustru, Petronella Ring, af hetlig feber, Styrmannen Holms Enka af wattunga och 1 Flicko-barn af slag.

I Kronhus = Församlingen födt 1 barn: Döde Artillerie-Lieutenanten, Herr Carl Joh. Strömstens Fru, Maria Boje, af twinsot, Soldaten, Erik Ostengren af håll och fryng, äfwen 2 barn af bröstvärk och slag.

Saga.

För några plåtar Clemet köper,
På alman marknad, härlig bot,
Som skulle hjelpa i hwar sot,
Och därmed kring i landet löper.
Han gör med munden stort alarm,
Och ingen uppå honom fyller,
Och han med plågor kroppen fyller,
Om han fördärffwar ben och arm.

En Adelsman af giften plågad,
Förutan lisa, många år,
Om sluge Gubben kundskap får:
Han kommer dit, och blifwer frågad.
Wår Bonde ännu aldrig rädd,
Emot Galeni stränga lagar,
Förlänger Patientens dagar,
Som hoppar frisk utur sin bädd.

En gammal Doctor där i bygden,
 Som afvändt tusen döddars rån,
 War uppå fleras långtan mån,
 Af Apoteket pröfwa dygden.
 Han finner håpen och bestört,
 At Celemet trodd af sine sjuka,
 I alla krämpor plågat bruka
 Med lycka en och samma ört.

För Facultetens wise Fäder
 Wär bönäs på befallning kom;
 Där röstas något litet om,
 Då sanning fram i ljuset träder.
 Inbildning, när hon werka får,
 Kan ofta göra större Curer,
 An droppar, pulsvæx och mikturer,
 Och al den kraft af örter går.

Kundgörelser.

Til nästkommande Måndag Kläckan Å efter
 middagen, sammantråda deltagarne uti sjuka
 och begravnings-cassan härstädes, på deras
 wanliga ställe, som til underrättelse lemnas.

En röd pendant, hörande til et par wakra
 örhängen, är funnen förledne midsommars-dag
 uti Herr Ritzes trågård, och återfås, där des-
 sa nyheter inlöpa.

* * * *
 * * *

Göteborgska Magasinet.

Lördagen, den 3 Julii 1762.

Stads-nyheter.

Göteborg. Af följande document, hwilket
 jag har af söder hand, intages, huru med
 den så mycket ömtallda saltbristen härstädes fö-
 rewettat. Det kan wäl ej frångås, at brist up-
 på salt undertiden någre få dagar yppat sig: doch
 har denne Stad aflemnat til andra Swenska
 Städer ansenliga salt-poster, utom de partier
 salt, hwilka man ärligen bestådt, och härifrån af-
 låtet, til ättilliga Inrikes Städers inrättade
 salteterier. Därmed äro wäl swårigheter kanske
 mer up- än förekomne; men ho kan moia dem?
 Mit uppsåt är denna gången, at wara siffrerarl,
 och aldeles ej Advocat.

Göteborg har såldt år 1757

Til Marstrand	="	tunnor	128
Strömstad	="	"	100
Malmö	="	"	839
Halmstad	="	"	750
Calmar	="	"	80
Warberg	="	"	260

Tunnor 2157 salt.

Dd

År